

תבורי: אפשר אחרת

לקראת ראש השנה תשמ"ה ערכה הרת המאורגנת בישראל הפגנה יחידה במינה. עצומה כחתומת שני הרבנים הראשיים, **אברהם ששירא ומרדכי אליהו**, ועשרות אישים רתים אחרים, ביקשה לשחרר לחופשתיח את חשודי הטרור היהודי, הנאשמים ברצח, בניסיון לרצח המוני ובהכנות לפיצוץ מיסגדי הרהבת — אחד משלושת המקומות הקדושים ביותר למיליארד מוסלמים.

לא היתה זאת מחווה הומאניטריוז, כי הרבנים לא הציגו דרישה דומה לגבי אלפי היהודים האחרים הכלואים בכתיהסוהר, וכיניהם רתים וחוזריםכתשובה, למכביר. היתה זאת, על כן, הפגנה ברורה למען חשודיהטרור חובשיהכיפות.

כך אישר המימסד הרתי את אשר היה ידוע זה מכבר: כי חשודיטרור האלה אינם מייצגים רק את כל ציבור המתנחלים בשטחים הכבושים, שהתייצבו מאחוריהם בחציפה ובפדהמלא, אלא גם את רובו של הציבור הרתי המאורגן. בהיותם חניכי החינוך הרתי ונושאי האידאליים של הרת היהודית כפי שטופחו במדינת ישראל — הרחק מן המסורת ההומאניסטית של היהדות כאירופה והסובלנות של היהדות המזרחית — היה זה אך טבעי כי המימסד הרתי יראה בהם את נציגיו האמיתיים, ולכל היותר פטריוטים רתים רגולים שהפריזו במקצת.

במשך כל השנה לא הורם קולם של חכמי הרת אף פעם אחת לטובת עניין מוסרי, הומאניסטי ואוניברסלי.

בתשמ"ד התנדנד המימסד הרתי היהודי בין שני מרכזיכובר: המוקד האורתודוכסי, שהמשיך לסחוט כספים בלידי עליידי הפעלת לחץ פוליטי, והמוקד הלאומני, שמצא את ביטוי בהתנחלות ובמחתרת. החידוש היחיד היה בהקמתה של ש"ס, תנועה של אורתודוכסים מזרחיים לאומניים, בחסותו של הרביהראשי לשעבר **עובדיה יוסף**, שהפר את כללי הרמוקרטיה ומדינתהחוק בשעה שהקים והינחה מיפלגה פוליטית, בעורו מכהן כדיין. בסוף תשמ"ד עוד נמשכה הקטטה בין המפר"ל הכושלת וש"ס העולה על התנגולת המטילה את ביצתההחובה משרדההרתות.

הרוב החילוני במדינה התייחס בהסתייגות גוברת ללחץ הרת האורתודוכסית והרת הלאומנית. אחת הפרשות המכוערות ביותר של השנה — הוצאת גופתה של **תרזה אנגלביץ** בחשאי מן הקבר, מפני שלא היתה יהודיה לפי ההלכה — גרמה לסלידה.

במצאיות זו, מגיע תואר אישהדת של תשמ"ד דווקא לאיש שפעל לבלית הסתערות של הכפייה הרתית, ושוכב את הגלגל אחרה. כשנה שעברה הכירו מעטים את שמו: **רב תבורי**, עסקן מן השורה, ראשיהעירייה החדש של פתחתיקוה. בהיכנסו לתפקיד עשה דבר פשוט: פתח ביתיקולנוע בליישבת, כפי שנהוג מומן בתליאכב הסמוכה.

הרתים קראו תגר על ניסיון זה של הרוב החילוני לעמוד על שלו, ובמשך השנה כולה סערו בפתחתיקוה ההפגנות. תבורי הצביע על דרך. הוא הוכיח כי הרוב יכול להתגונן. הוא גם נתן למימסד הרתי אזהרה: כאשר אין הפרדה בין הרת והמדינה, כול הישגי הרת המאורגנת הם בניחלוף. הרוב החילוני יכול לבטלם בכל רגע, כשיתגבש בו הרצון הדרוש לכך.

אך זה היה חזון לעתיד. תשמ"ד עמדה בסימן הכוח המתגבר של המימסד הרתי, שמצא את ביטוי בעובריה שהרתים שותפו בקואליציה החדשה, אף שהפעם לא היה שום צורך בקולותיהם. שני הגושים הגדולים החליטו שאי אפשר בלעדיהם.

דת

במשך כמה ימים עמדה כמרכז תשומתיחלב הארצית אשה בשם **שושנה פריץ**, שבתה ליסה הופיעה בשידוריהליכוד. האשה הצדקנית, שזיעועה את הארץ בגילוייה, התגלתה חישימהר כרמות מפוקפקת, ונעלמה כלעומת שבאה.

אך אף אחת מאלה לא היתה אשת השנה. הצער ההיסטורי בדרך של הנשים לקראת שיויוזכויות, אחרי אלפי שנים של דיכוי, נעשה מעבר לים. בהחלטה חסרתתקדים נחרה המפלגה הרמוקרטי בארצותהברית באשתעסקנים ממוצא איטלקי, **ג'רארדין סרארו**, כנמועמרת לתפקיד סגניתהנשיא. בגלל שיעוריהמתמה הגבוההיחסית של הנשיאים בארצותהברית, יש לסגנהשיא סיכוי רב לעלות בעצמו לכסההנשיאות.

פרארו הסתבכה מייד בפרשות כספיות, וסיכוייה להיבחר קלושים למדי. אך התקדים ההיסטורי נוצר, עוד עמדה נכשבה, ולב הנשים בכל העולם התמלא בגאווה.

אומנם, שתי הנשים ששלטו השנה בארצות חשובות — **מרגרט תאצ'ר** הבריטית ו**אינדירה גאנדי** הודית — לא עשו שתייה הוכיחו שוב שהן נשים נקשות, מוגבלות ובלתימתפרשות. תאצ'ר פתחה כאש על כורים שובתים, שנגזרה עליהם אבטלה, וגאנדי ריכאה כרם ואש מרייות של מיעוטים, שביקשו זכויות שוות. שתייה רמו הפליא לגלדה מאיר המנוחה.

המתחרה היחידה לפרארו על תואר אשתהשנה היתה ספורטאית אמריקאית בשם **ג'ואן בנטיזו**. מיליוני נשים קעבו בגאווה אחרי הצעירה קלתהרגליים, בעלת כובעי המיציחה הצבאי, שנכנסה לאיצטריון כתום ריצתמרתון מפרכת כשהיא נראית רעננה ומושכת. עוד מיבצר גברי נפל.

לא פחות התפעלות עוררה **גבריאלה אנדרסון** שיושיו השווייצית, שהתקרבה לקורסיום כשהיא תשושה וכושלת. המומה ואכורה, אך התעקשה והגיעה עד לסיום.

יהדות

שמידט: רבע יהודי סודי

שום אישיות גדולה לא התנשאה כתשמ"ד בקרב העם היהודי. שום מעשה גדול, שנשא אופי יהודי מובהק, לא הרשים את העולם. החיים היהודיים היו ריקים.

בבריתיהמועצות המשיכה קבוצה קטנה של יהודים להיאבק ולסכול, אך היא לא נשאה מסר גדול. מישלחת ישראלית, שנפגשה במוסקוה עם "מסורביעליה" אלה, נדהמה לשמוע מפייהם כשורה לאומניתקנאית, שהתאימה לאישהשנה **מאיר כהנא**, וששללה את כל ערכי הרמוקרטיה וההומאניזם.

ההגירה מבריתיהמועצות נפלה קורבן למתיחות שגברה השנה בין שני הגושים. עוד גידול עבר הרוב המכריע של המהגרים לארצותהברית, ולישראל הגיעו בעיקר הקנאים, שהצטרפו לקבוצות פאשיסטיות. נגר עורר השבועון של עולירוסיה בישראל נפתחה השנה חקירה, באשמת הסתה גוענית בעלת אופי פאשיסטי מובהק.

יהודי ארצותהברית היו גם הם מכונים לתמוך במגמות השליליות ביותר בישראל. מיגוון הריעות בקירוב השתרע מן הימין של מיפלגתהעבודה עד לימין של הימין הקיצוני. כורה האמריקאית הפנימית הופיע הכוח היהודי המאורגן כמיבצר הגזענות הלבנה, וכאופק הצטייר מאבק חמור בינו ובין הכוח העולה של הכושים, שמנהיגם החדש הוא אישהעולם, ג'סי ג'קסון.

התופעה היהודית הבולטת ביותר השנה היתה השתלטות היהודים על תהליך הבחירות בארצותהברית. מערכת זו לוטה בעיקרה ערפל. אך גם מה שהתפרסם בעיתונים מכובדים הספיק כדי לצייר תמונה מדהימה. לפי גילויים אלה, מצליח המימסד היהודי האמריקאי לקנות ולשחר את כל אנשיהמפתח בשני כתייהקונגרס האמריקאיים, ולהפיל את העומדים בדרך. תמורת השקעה קטנהיחסית של כמה מיליוני דולארים, מצליח מימסד זה להביא לבחירתם של "ידידי ישראל" — קרי: פוליטיקאים קנניים הפועלים על פי פקודות השגורות הישראלית — המבטיחים למדינה מענקים של מיליארדי דולארים.

בבחירות שתיערבנה בשבועות הראשונים של תשמ"ה שולטים היהודים שילטון מוחלט. שני המועמדים לנשיאות מתרפסים לפנייהם בצורה שכימעט לאתאמן. כל המועמדים לסנאט ולביתהנבחרים נאבקים על חסדיהם. תופעה זו, שאינה חדשה, הגיעה השנה לממדים חסרתיקדים. היא מעניקה לממשלת ישראל — כל ממשלה ישראלית שהיא, תהיה מדיניתה כאשר תהיה — עמדתכוח, המשעבדת לצרכיה את המדיניות של המעצמה מס' 1 בעולם.

טמון יותר מקוריון אחד במצב זה. למשל: המימסד היהודי לוחם בניסיון של רונלד רגן לשבור את העיקרון של הפרדת הרת מן המדינה, המעוגן בחוקה האמריקאית, עליידי הכנסת תפילות מאורגנות לביתיהספר. היהודים האמריקאים רואים בכך סכנה לעצמם, מכיוון שהתפילות תהיינה בהכרח בעלות אופי נוצרי. אך באותה השעה הם תומכים בלב ובנפש במישטר הישראלי, המבוסס כולו על אייהפרדת הרת מן המדינה.

קוריוז מסוג אחר לגמרי התגלה בסוף תשמ"ד, כאשר ביוגראף של הקאנצלר הגרמני לשעבר, **הלמוט שמויט**, גילה שאביו היה בנו הבלתייחוקי של יהודי. אילו התגלה הרבר בימי הרייך השלישי, כאשר שירת שמידט כקצין וטר כוורמאכט, עלול היה להישלח לאשוויץ. שמידט לא השף עובדה זו כאשר סכל מהתקפותיריפרועות של **מנחם בגין** עליו, בעיקבות הודעתו שגם פלסטינים מגיעה מולדת. בגין החשיד אותו או כאנטישמי וכנאצי, הרוצה לפגוע בכיטוחן ישראל.

לוי: עמוק בתוך הבז

ביטחון

יום השנה השני של מילחמתהלבנון הגיע ועבר. המילחמה שאריאל שרון ורפאל איתן הכניסו את ישראל אליה ברוח קלה ובנפש עליוה, ושאמורה היתה להימשך 48 עד 36 שעות, הגיעה בראשיהשנה ליומה ה875. והתקרבה אל הקבר הישראלי ה600.

היה קיים מעין קשרישתיקה לגבי הכישלונות הצבאיים של מילחמה זו. הכישלון של הדרג המדיני, שהחליט על המילחמה, היה כה כוטה, עד כי לא שמו לב בעולם לצד הצבאי המיקצועי. השנה החלו עיתונים בעולם לפרסם דוחות סודיים — בין השאר של הצבא האמריקאי — שאישרו את אשר ידעו מת"י מיספר בארץ זומן: שגם מבחינה צבאיתמיקצועית נכשלו מנהיגי המילחמה הזאת בישראל מחפיר. למרות העוצמה העצומה שהופעלה עליידי צה"ל בגיורה צרה, ועליונות על האוייב שאינה ניתנת כמעט למדידה, נכשלו רפאל איתן ואנשיו כמעט בכל משימותיהם. הכוחות בגיורה המזרחית לא הגיעו כלל את היעדים שנקבעו להם, והכוחות בגיורה המערבית, שעמרו כשורה מול אוייב מבוטל, הגיעו כאיחור רב.

היה ברור שמהו קרה לצה"ל בשנים האחרונות, תחת הנהגתם של גנרלים כושלים כמו רפאל איתן, ובאווירה של ארץ ישראל השלמה. המסה באה במקום התייחום, צבא ביוורקראטי מסורבל בא במקום הצבא המהיר, רב התושיה והיוזמה, שניצח במילחמת ששתיהמים. תקציביהביטחון הארדי הרס את משק המדינה, מבלי לתת למדינה צבא שייגיע באיכותו לצבא הזול והטוב של ימים עברו.

לא היתה כתשמ"ד כל אפשרות לגשת לתיקון, כי צה"ל ישב בלבנון ונשחק שם. בדרוםלבנון עמד צה"ל כפעם הראשונה מול גרילה אמיתית, במלוא מובן המילה. כשם שצבאו המפואר של נפוליון נשחק במילחמה ועירה אינסופית בספרד — שם נולדה או המילה "גרילה" — מילחמה קטנה — כן נשחק צה"ל במצב מורטיעצבים, מול פני אוייב נחושהחלטה וקנאי, שנתמך עליידי כל האוכלוסיה השיעית בדרום. צה"ל הצליח רק לצמצם את מיספר הקורבנות בשורותיו, למרות שהפגיעים באו כקצב של שנייםשלושה ליום. הפגיעו המזועזע ביותר היה הריסת בניין המימשל הישראלי בצור ביד מתאבד שיעי נועז.

הניסיון להקים לגיונורים, בצורת חילהשכירים שהורכק לו תואר רביהרושם, "צבאדרוםלבנון", עלה בתוהו. כהזרמנות